

LAKIALOITE 166/2000 vp**Laki sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta*****Eduskunnalle***

Energian verotus on kohonnut lähes sietämättömälle tasolle. Polttoaineiden hinnat rasittavat niin kuljetusalaa kuin yksityisautoilijoitakin. Teollisuuden tarvitsemien polttoaineiden hinnat ovat myös kohonneet tasolle, joka saattaa yritykset ahdinkoon. Korkea verotus vähentää esimerkiksi turpeen käyttöä ratkaisevasti, jopa niin, että useita maamme turvesoita joudutaan sulkemaan, koska turpeelle ei löydy käyttöä. Kuitenkin se on luonnonvara, jota Suomesta löytyy paljon ja sitä syntyy laajoilla turvesoillamme koko ajan lisää. Turve on hitaasti uusiutuva biomassapolttoaine. Kuitenkin vain 0,7 prosenttia maamme suopinta-alasta on turvetuotannossa. Siihen on ensisijaisesti käytetty ihmisten jo aikaisemmin joko osittain tai kokonaan ojittamia soita.

Energiaverotusta muutettiin turpeen osalta olennaisesti ensin vuonna 1995 ja sitten myöhemmin vuonna 1997. Energiaturpeen käyttäjän saama alkutuotevähennys poistui vuonna 1995, ja samassa veroratkaisussa säädettiin palaturpeelle valmistevero. Tämä ei vielä vaikuttanut kovin haitallisesti turpeen käyttöön, mutta vuoden 1997 veroratkaisuilla oli jo dramaattinen merkitys. Käytännössä verotuksen muutos tarkoitti sitä, että turpeen energiakäyttö on vähentynyt lähes kolmanneksella vyodesta 1997 vuoteen 1999. Lisäksi alkuvuonna 2000 turpeen käyttö on pudonnut jopa 40 % edellisvuoden vastaavan ajan käytöstä.

Vuodesta 1996 turpeen käyttö polttoaineena on laskennut 15 prosentilla eikä muutosta ole näköpiirissä. Yhtenä pahimmista turpeenkäytön

väheneeseen vaikuttaneista tekijöistä on vuodelta 1997 oleva energiaverotuksen muutos, jolla korotettiin lämmöntuotannossa käytetyn lisäksi valmisteveron määrää tuntuvasti. Vuoden 1997 korotuksen ja myöhemmin tapahtuneen tarkistuksen seurauksena valmistevero on nousut 4,20 markasta 9 markkaan megawattitunnilta. Tämä on saattanut turpeen lapsipuolen asemaan verrattuna esimerkiksi puuhun. Tätä energiaveron muutosta perusteltiin ympäristösyillä ja sähkömarkkinoiden vapautumisella. Lisäksi katsottiin, että muista maista poikkeavan verotuksen vuoksi kotimainen sähköntuotanto ei pystynyt kilpailemaan tuonnin kanssa ja voimassa ollut verojärjestelmä vaikeutti muiden Pohjoismaiden kanssa käytävää sähkökauppaa. Uudistuksessa poistettiin vero sähköntuotannon polttoaineilta ja siirryttiin lopputuotteen eli sähkön verottamiseen.

Lämmöntuotannossa kannetaan edelleen veroa, joka määräytyy polttoaineen hiilisisällön mukaan. Veron maksaa lämpöä tuottava laitos. Lämmöntuotannon verotus on yhtäläinen kaikille kuluttajille. Teollisuus ja ammattimainen kasviuoneviljely saavat joitakin helpotuksia verotukseen.

Kauppa- ja teollisuusministeriö teetätti Suomen turpeen käytön ja vaikutusten arvioinnin kansainvälisellä tiedemiesryhmällä, joka julkisti tuloksensa tänä vuonna. Tiedemiesryhmä toteasi, että turve on hitaasti uusiutuva biomassapolttoaine, jonka tuotanto vähentää merkittävän ja erittäin haitallisen metaanin päästöjä soiden oji-

tuksen ansiosta. Kasvihuoneilmiön kannalta suot sitovat ilmasta hiilidioksidia, mutta päästävät ilmaan paljon haitallisempaa metaania. Selvityksen mukaan soiden ojitus ja turpeen tuotanto hidastavat siten kasvihuoneilmiön etenemistä.

Suotuisista ilmastovaikutuksista huolimatta turpeen hyödyntämisellä voi olla paikallisia haitallisia vaikutuksia mm. vesistöihin. Käytännössä tämän kuormituksen vähentämiseksi ja tämän asian hallitsemiseksi on tehty paljon ja ympäristövelvoitteet vaativat edelleen turvetuottajien toimia tällä saralla. Lisäksi energiantuotannossa turvetta käytetään hyvällä hyötysuhteella ja uudenaikaisen teknologian avulla ympäristöhaitat minimoiden. Tutkimustietoa ja osaamista Suomessa on tältä alalta riittävästi.

Ilmastoasioiden tarkastelussa puu ja turve muistuttavat toisiaan. Vaikka kasvihuoneilmiön tarkastelussa laskentaperusteet ovat nykyisellään vielä energiaturpeen kannalta epäedulliset, perusteita yhtenevälle kohtelulle tässäkin suhteessa on olemassa. Suomen tulee panostaa kansainvälisessä yhteistyössä yhtenevien laskentaperusteiden aikaansaamiseksi puulle ja turpeelle.

Turpeen tuotannon ja käytön suora ja välillinen työllisyysvaikutus on yhteensä 7 766 henkilötyövuotta. Näistä 3 612 syntyy suoraan ja 4 154 välillisesti. Tuotantovaiheessa työllistetään jopa 10 000 työntekijää, koska työ on tyyppillisesti kausiluonteista. Turpeen tuotanto ja

käyttö on myös merkittävä maaseudun nuorten työllistäjä. Välillisesti suurimmat työllistäjät ovat turvetta polttavat laitokset, turvetuotantovaihe ja energian kuljetukset tuottajalta käyttäjälle. Turpeen hyödyntämisen työllisyysvaikutukset ovat erittäin merkittäviä Pohjois-Karjalassa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa.

Suoraan työllistävyyteen tutkimuksessa laskettiin turvetuotanto, kuljetus, jalostus, turpeen polttolaitokset sekä polttolaitosten kunnossapito. Välillisesti työllistäviä puolestaan olivat edellisten lisäksi kone- ja laitevalmistus, tuotannon ja kuljetusten polttoainehuolto, kuljetuskalusto, tutkimus ja konsulttipalvelut, ympäristöhallinto sekä muu hallinto.

Aiemmin energiaturpeen veroton raja oli 50 000 MWh, nykyään raja on 15 000 MWh. On olemassa uhka, että miljardien tuotanto- ja laitosinvestoinnit jäävät vajaakäytölle tai käyttämättä ja useat sadat urakoitsijat sekä muut turvealan ammattilaiset menettävät työpaikan ja kalusteinvestointien käytön. Suomessa puun lisäkäyttö tarvitsee myös turvetta, jotta energialaitosten polttoainehuolto ja energiatuotannon tehokkuus varmistetaan kaikissa olosuhteissa. Tämän johdosta veroton alaraja on nostettava takaisin 50 000 megawattituntiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1996 sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1260/1996) 15 §:n 1 momentti seuraavasti:

15 §

Se, joka käyttää polttoturvetta lämmön tuottamiseen enemmän kuin 50 000 megawattituntia kalenterivuodessa, on velvollinen suorittamaan

koko käyttämästään polttoturvemäärästä valmisteveroa verotaulukon mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta
2000.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 2000

Tero Rönni /sd
Pertti Turtiainen /vas
Harry Wallin /sd
Rakel Hiltunen /sd
Susanna Rahkonen /sd
Kari Urpilainen /sd
Marjatta Vehkaoja /sd
Erkki Kanerva /sd
Arto Seppälä /sd
Lauri Kähkönen /sd
Raimo Mähönen /sd
Ilkka Taipale /sd
Virpa Puisto /sd
Klaus Hellberg /sd
Saara Karhu /sd

Pirkko Peltomo /sd
Esa Lahtela /sd
Tapio Karjalainen /sd
Jussi Ranta /sd
Matti Vähänäkki /sd
Reijo Laitinen /sd
Heli Paasio /sd
Valto Koski /sd
Matti Kangas /vas
Matti Huutola /vas
Jorma Vokkolainen /vas
Mikko Kuoppa /vas
Veijo Puhjo /vas
Unto Valpas /vas

